

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Економічні проблеми сталого розвитку
Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції студентів та
молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 16 – 18 квітня 2019 р.)

Суми
Сумський державний університет
2019

УДК [330.34+330.336](063)
Е45

Рецензенти:

Л. Л. Гриценко – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів і підприємництва навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету.

Є. В. Мішенін – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету.

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 13 від 20 червня 2019 р.)*

Е45 Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених імені професора Балацького О. Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку» / за заг. ред.: Т. А. Васильової, О. В. Шкарупи. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 226 с.

До збірника ввійшли матеріали щорічної науково-практичної конференції «Економічні проблеми сталого розвитку» імені проф. О.Ф. Балацького, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних молодими вченими та студентами різних країн із наукових напрямів, пов'язаних з економічними, управлінськими проблемами сталого розвитку в різних сферах актуальних наукових досліджень та практичній діяльності інститутів та сучасних організацій.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, студентів, аспірантів, докторантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки й теорії управління.

The collection consists of materials from annual International scientific-practical conference “Economic Problems of Sustainable Development”, but this year it's devoted to 80-years anniversary of Prof. Oleg F. Balatsky to his memory. The abstracts represent the results of scientific research applied in different countries in different spheres corresponded to the economic and managerial problems of sustainable development of actual activities of the institutions and modern organizations.

The conference is intended for academic scholars, scientists, representatives of HEIs, students, Ph. D. students, Post-Docs and all who is interested in scientific and practical problems of modern economics and management.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2019

© Сумський державний університет, 2019

ЗМІСТ

<i>Мальонкіна І. С., Мішеніна Г. А.</i>	ФОРСАЙТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЧИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ? ІНСТРУМЕНТИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	11
<i>Пилипенко А. Ю., Валенкевич Л. П.</i>	ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК СТИЛЬ ЖИТТЯ	13
<i>Павленко А., Валенкевич Л. П.</i>	СИСТЕМА ДОКУМЕНТООБІГУ: СУЧАСНИЙ СТАН	14
<i>Онїщенко М. Л., Дубровіна О. М.</i>	ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНОСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: ОСНОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	16
<i>Даценко А. Ю., Опанасюк Ю. А.</i>	НАДНАЦІОНАЛЬНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС. ПРІОРИТЕТИ ТА ЗАВДАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.	19
<i>Павленко О. О., Мартинець В. В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ЛАНЦЮГОВИХ ПІДСТАНОВОК ДЛЯ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ	21
<i>Дубровіна О. М., Смоленніков Д. О.</i>	АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	22
<i>Жулавський А. Ю., Нишпоренко Є. В.</i>	ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ	24
<i>Матвєєва Ю. Т., Даценко А. Ю.</i>	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ГАЛУЗІ ІНДУСТРІЇ КРАСИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	26
<i>Мартинець В. В., Третяк Т. В.</i>	УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ	28
<i>Павленко О. О., Майборода О. В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПРИ АНАЛІЗІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	29

<i>Крижберська Н. В.</i>	ОЗНАКИ ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ	174
<i>Мирошниченко Т. В.</i>	СПОЖИВЧОГО РИНКУ М. ПОЛТАВИ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ	176
<i>Сабадаш В. В., Пелеценко Р. О.</i>	ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: НОВІ ВИКЛИКИ Й МОЖЛИВОСТІ	178
<i>Карінцева О. І., Чмут А. С.</i>	ЧИННИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ	180
<i>Карінцева О. І., Ковальова А. В., Ус Я. О.</i>	ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	181
<i>Kharchenko Mykola, Diana Kozlova</i>	ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ НА ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ	181
<i>Карінцева О. І., Лисенко А. С.</i>	THE IMPORTANCE OF COST CLASSIFICATION AS A MAIN PROCESS OF COST ACCOUNTING	183
<i>Харченко М. О., Пономарьова Г. С.</i>	ОЦІНКА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	185
<i>Харченко М. О., Ковальов Я. С., Шафорост Ю. В.</i>	ФОРМУВАННЯ ЦІНИ В УМОВАХ РИЗИКУ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	187
<i>Чигрин О. Ю., Шпак А. І.</i>	МОТИВУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ОДНА З УМОВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	189
<i>Нечипоренко Р. М., Федоришин І. В.</i>	МАРКЕТИНГ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	191
<i>Гончаренко І. М., Кубатко О. В.</i>	ВПЛИВ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	193
<i>Олена Чыггун, Diana Kozlova</i>	КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ НА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ	193
<i>Чигрин О.Ю., Мисік М.І.</i>	ПРЯМІ ТА ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ	195
<i>Кучеренко П.В., Кубатко О. В.</i>	PLANNING AS A PRIMARY PROCESS OF HR MANAGEMENT	196
<i>Бурлакова І. М., Солодова Є. Д.</i>	СТАРТАПИ У ГАЛУЗІ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ: ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ	198
	МОНІТОРИНГ СТАНУ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	199
	НЕЙРОЕКОНОМІЧНА ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	200

ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ НА ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ

доцент **Карінцева О.І.**, аспірантка **Ковальова А.В.**, студентка **Ус Я.О.**
Сумський державний університет

Для сучасного етапу розвитку світового господарства характерним є поглиблення взаємної інтеграції економік світу, їх цифровізація та курс транснаціоналізації. Варто відмітити, що основою вищезазначених перетворень виступають транснаціональні компанії (ТНК), які являються найбільш потужними гравцями на міжнародному ринку.

Так, доля окремої країни у світовій економіці все більше залежить від діяльності ТНК, адже ТНК проводять активну виробничу, інвестиційну та торговельну діяльність, у результаті чого виконують функції контролю міжнародного виробництва та розподілу праці.

Загалом, періодом появи перших ТНК вважають XVII ст., що пов'язано з виникненням компанії «East India Company». Однак, більшість сучасних науковців, появу перших ТНК відносять до XIX ст. Більше того, проаналізувавши велику кількість наукових джерел, ми дійшли висновку, що незважаючи на суттєвий вплив ТНК на розвиток міжнародної системи економічних відносин, у визначенні поняття ТНК, а також критеріїв його конкретизації відсутня єдність [1].

Однак, згідно визначенню ООН, ТНК – це міжнародні компанії, що оперують у двох або більше країнах і управляють цими підрозділами з одного або декількох центрів [2]. Варто зазначити, що з часу виникнення ТНК, науковці не дійшли до єдиної згоди про кількість країн у яких функціонує ТНК, яке дозволяє кваліфікувати компанію як транснаціональну.

У свою чергу, для конкретизації ТНК на практиці виділяють низку характерних ознак, за якими визначають ТНК, серед яких [3, 4]: річний оборот, який становить більше \$1 млрд.; філії/дочірні компанії, які знаходяться не менш як у двох країнах світу; частка закордонних активів, що становить 25–30% у загальній їхній вартості; елементи монопольного становища на ринку; інтернаціональна виробнича структура з розвинутим внутрішньофірмовим поділом праці; верховенство центру при прийнятті стратегічних рішень і контроль всіх ланок; єдина глобальна стратегія тощо.

В умовах цифровізації економік та подальшої інтернаціоналізації економічних відносин зростає вплив ТНК на національні економіки. Так, за даними журналу Fortune станом на 2017 рік у 500 найбільших ТНК світу загальна кількість працівників становить 67,7 млн. осіб, та які є представниками 33 країн. Обсяг виручки від реалізації продукції зазначеними компаніями становить \$30 трлн., а отриманий прибуток – \$1,9 трлн. [5]. Варто зазначити, що найбільш впливовими ТНК світу є представники таких галузей, як: електронна, нафтопереробна, хімічна промисловість та автомобілебудування. На сьогодні, саме вплив інформаційно-

комунікаційних технологій на інші галузі є найбільшим, тому і їх подальший розвиток, підкріплений значними інвестиціями виводить ці ТНК на перші позиції у світовому рейтингу.

Саме формування цифрової економіки і її подальше зростання залежить від цих ТНК.

Таблиця 1 – Найбільші компанії у світу за ринковою капіталізацією в 2019р., млрд.дол [6]

№	Назва компанії	Ринкова вартість	Галузь	Країна
1	Amazon	802,1	Роздрібна торгівля	США
2	Microsoft	789,2	Розробка програмного забезпечення	США
3	Alphabet (Google)	737,3	Інтернет	США
4	Apple	720,1	Електроніка, інформаційні технології	США
5	Berkshire Hathaway	482,3	Страхування, фінанси, транспорт	США
6	Facebook	413,2	Інтернет	США
7	Tencent	400,9	Конгломерат (інвестиційний холдинг)	Китай
8	Alibaba	392,2	Інтернет, електронна комерція	Китай
9	Johnson & Johnson	347,9	Фармацевтична промисловість	США
10	JPMorgan Chase	332,2	Банківська діяльність	США

Варто відмітити, що поява верховенства у відносинах між ТНК та національними господарствами є неможливою. Так, з однієї сторони, під час реалізації своєї глобальної стратегії ТНК мають враховувати місцеві особливості країни, де вони проводять свою бізнес діяльність. У свою чергу, для приймаючої країни ТНК являються основними каналами через які відбуваються процеси глобалізації.

Таким чином, ТНК суттєво впливають на економічне зростання та розвиток приймаючих країн, що проявляється у необхідності цифровізації економіки, підвищенні культури ведення бізнесу та споживання товарів і послуг згідно з міжнародними стандартами; перенесення в інші країни певної частини виробництва, продукцію якого вони імпортували; забезпечення додаткових робочих місць місцевому населенню тощо.

Список використаної літератури

1. Транснаціональні компанії: еволюція, структура та типологія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/68670/ekonomika/transnatsionalni_kompaniyi_evolyutsiya_struktura_tipologiya
2. Транснациональные корпорации в мировой экономике. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.grandars.ru/student/mirovaya-ekonomika/transnacionalnaya-korporaciya.html>
3. ТНК сутність та особливості діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mirznanii.com/a/257455/tnk-sutnist-ta-osoblivost-dyalnost>
4. Соскін, О.І. Міжнародні Фінанси. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://soskin.info/userfiles/file/2012/Book_Mizhnarodni%20Finansy/Book_International%20Finances.pdf
5. Fortune. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fortune.com/global500/>
6. Топ 10 самых дорогих компаний мира в 2019 году. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.fxssi.com/top-10-samyx-dorogix-kompanij-mira>

Наукове видання

Економічні проблеми сталого розвитку

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції студентів
та молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 16 – 18 квітня 2019 р.)

Стиль та орфографія авторів збережені.

Організаційний комітет і редакційна колегія можуть не поділяти точки зору авторів.

Автори відповідають за точність, достовірність і зміст матеріалів.

Посилання на матеріали конференції обов'язкові.

Відповідальний за випуск Т.А. Васильєва
Загальне редагування О.В. Шкарупа
Комп'ютерне верстання Я.В. Решетняк

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 22,32. Обл.-вид.арк. 30,88. Тираж 300 пр.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідчення суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.